

VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2017)0497

Kambodža: opositsiooni keelustamine

Euroopa Parlamendi 14. detsembri 2017. aasta resolutsioon Kambodža olukorra ja eelkõige erakonna CNRP tegevuse lõpetamise kohta (2017/3002(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kambodža kohta, eriti 14. septembri 2017. aasta resolutsiooni¹,
- võttes arvesse Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) delegatsiooni visiiti Euroopa Parlamendi 30.–31. oktoobril 2017,
- võttes arvesse ELi 2008. aasta suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta,
- võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 16. novembri 2017. aasta avaldust Kambodža Rahvusliku Päästmise Partei tegevuse lõpetamise kohta,
- võttes arvesse 1997. aasta koostöölepingut Euroopa Ühenduse ja Kambodža Kuningriigi vahel,
- võttes arvesse ELi 22. veebruari 2017. aasta kohapealset avaldust Kambodža poliitilise olukorra kohta ning ELi delegatsiooni pressiesindaja 3. septembri 2017. aasta ja 25. augusti 2017. aasta avaldusi Kambodža poliitilise ruumi piirangute kohta,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee poolt 8. märtsil 1999. aastal vastu võetud resolutsiooni (A/RES/53/144) üksikisikute, rühmituste ja ühiskondlike asutuste õiguse ja kohustuse kohta edendada ja kaitsta üldtunnustatud inimõigusi ja põhivabadusi,
- võttes arvesse 1991. aasta Pariisi rahulepet, mille artiklis 15 on sätestatud kohustus austada Kambodžas inimõigusi ja põhivabadusi, muu hulgas rahvusvahelise kogukonna allakirjutanute poolt,
- võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsiooni ühinemisvabaduse ja organiseerumisõiguse kaitse kohta,
- võttes arvesse Kambodža põhiseadust, eelkõige selle artiklit 41, milles on sätestatud

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0348.

sõna- ja kogunemisõigus ja -vabadus, artiklit 35 poliitikas osalemise õiguse kohta ja artiklit 80 parlamendiliikmete puutumatuses kohta,

- võttes arvesse 10. detsembri 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
 - võttes arvesse 1966. aastal vastu võetud kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et 2017. aastal halvenes inimõiguste olukord Kambodžas veelgi ning suurenes Kambodža poliitilise opositsiooni liikmete, inimõiguste aktivistide ja kodanikuühiskonna esindajate vahistamiste arv;
- B. arvestades, et Kambodža parlament võttis 2017. aastal vastu kaks erakonnaseaduse repressiivsete muudatuste komplekti, mis sisaldavad mitmeid piiranguid, mis on mõeldud opositsioonierakondadele takistuste tegemiseks;
- C. arvestades, et siseministerium esitas 6. oktoobril 2017 ülemkohtule taotluse lõpetada erakonnaseaduse alusel Kambodža Rahvusliku Päästmise Partei (CNRP) tegevus;
- D. arvestades, et ülemkohus teatas 16. novembril 2017 pärast ühepäevast istungit CNRP tegevuse lõpetamisest; arvestades, et ülemkohus on samuti keelanud 118-l CNRP poliitikul viis aastat poliitikas osaleda; arvestades, et kõnealune otsus, mis põhines erakonnaseaduse vastuoluliste muudatuste kahel komplektil, jätab valitsuse 2018. aasta juuliks kavandatud üldvalimiste eel ilma opositsioonita;
- E. arvestades, et Kambodža ametiasutused on juba aastaid opositsioonierakonna liikmeid taga kiusanud ja ahistanud; arvestades, et Kambodžasse on jäänud vähem kui 40 % CNRP parlamendiliikmetest, sest teised liikmed olid sunnitud riigist põgenema, kuna neid ähvardati vahistada;
- F. arvestades, et siseministeriumil on märkimisväärsed volitused peatada erakondade tegevus ebamääraste kriteeriumide alusel; arvestades, et 2. oktoobril 2017 saatis siseministerium erakonnaseaduse artiklite 19 ja 20 alusel laiali 20 erakonda;
- G. arvestades, et 3. septembril 2017 vahistati Kambodža kriminaalseadustiku artikli 443 alusel riigireetmises süüdistatuna CNRP esimees Kem Sokha, kuigi tal oli parlamendiliikme puutumatus; arvestades, et Kem Sokha taotlus kautsjoni määramiseks lükati 26. septembril 2017 tagasi, kui ta ei saanud osaleda kohtuistungil, kuna vanglaamet teatas, et ei suuda tagada tema ohutust; arvestades, et inimõiguste organisatsioonide andmetel kuulati ta 24. novembril 2017 üle, kuigi tal ei olnud asjakohast juurdepääsu õigusnõustamisele ega privaatsale arstiabile; arvestades, et tema õiguslikku seisundit tuleb selgitada; arvestades, et kautsjonitaotlust menetleb praegu ülemkohus; arvestades, et süüdimõistmise korral ootab teda kuni 30-aastane vangistust; arvestades, et kohtu esimees Dith Muntey on valitseva erakonna alalise komisjoni liige;
- H. arvestades, et Kambodžas on jätkuvalt suur probleem maa hõivamine; arvestades, et Kambodža poliitilise opositsiooni liikmete, poliitikakommentaatorite, ametiühingute gelaste, inimõiguste aktivistide ja kodanikuühiskonna (sh ADHOC 5) esindajate vahistamiste ja kinnipidamiste arv on pidevalt suurenenud; arvestades, et

Boeung Kaki kogukonda kuuluv inimõiguste kaitsja Tep Vanny on endiselt vanglas ning kannab 2013. aastal toimunud rahumeelse meelevaldusega seoses kahe ja poole aasta pikkust karistust; arvestades, et 8. detsembril 2017 kinnitas ülemkohus Tep Vanny suhtes tehtud otsuse;

- I. arvestades, et CNRP eelmine esimees Sam Rainsy oli sunnitud pärast kohtuasjaga ähvardamisi ameti maha panema; arvestades, et ta mõisteti tagaselja süüdi kriminaalse laimu eest ja elab nüüd eksiilis; arvestades, et pärast opositsiooni laialisaatmist on üha rohkem CNRP parlamendiliikmeid Kambodžast põgenenud; arvestades, et inimõiguste organisatsioonide teatel taotlevad mõned neist varjupaika;
 - J. arvestades, et Kambodža poliitilises elus ja valitsuse tegevuses mängib olulist rolli Hiina mõju;
 - K. arvestades, et Kambodža saab ELi üldise soodustuste süsteemi (GSP) raames kasutada kõige soodsamat korda „Kõik peale relvade“ (EBA); arvestades, et EL on aastateks 2014–2020 eraldanud Kambodžale kuni 410 miljonit eurot, millest 10 miljonit eurot on mõeldud Kambodža valimisreformi toetamiseks;
 - L. arvestades, et Kambodža põhiseaduse artiklis 41 on sätestatud poliitilise osalemise õigus; arvestades, et CNRP likvideerimise otsus on suur samm tagasi Kambodža põhiseaduses sätestatud pluralismi ja demokraatia põhimõtetest;
 - M. arvestades, et 55 vabaihendust esitasid üleskutse korraldada uus Kambodžat käsitlev Pariisi konverents, kus osaleksid kõik asjaomased sidusrühmad, et arutada Kambodža õigusriigi ja demokraatia olukorda ning ergutada Kambodža valitsust opositsioonierakondi käsitlevat poliitikat muutma;
1. väljendab tõsist muret CNRP tegevuse lõpetamise pärast; peab äärmiselt kahetsusväärseks erakonna keelustamist, mis on tõestus peaminister Hun Seni autokraatlike meetmete kohta; nõuab tungivalt, et valitsus tühistaks otsuse CNRP tegevuse lõpetamise kohta, taastaks riigi parlamenti ja omavalitsustesse valitud isikute mandaadi, võimaldaks opositsioonierakondadel avalikus elus täielikult osaleda, tagaks meediale ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele vajaliku tegevusruumi ning teeks lõpu hirmu ja ähvardamise õhkkonnale, sest kõik need punktid on vabade, kaasavate ja läbipaistvate valimiste eeltingimused;
 2. kordab oma varasemates resolutsioonides väljendatud sügavat muret seoses Kambodža opositsioonipoliitikute, inimõiguste aktivistide ja kodanikuühiskonna liikmete olukorra jätkuva halvenemisega;
 3. toetab ÜRO inimõiguste ülemvoliniku seisukohta, et CNRP ja selle liikmete vastu esitatud süüdistused olid ebamäärased, nagu ka õigusnormid, mis toetavad kaebust eesmärgiga erakonna tegevus lõpetada;
 4. on seisukohal, et Phnom Penhis asuv ülemkohus piirab lubamatult Kambodža kodanike õigust valida vabalt oma poliitilisi esindajaid ja hääletada nende poolt 2018. aasta parlamendivalimistel; peab sõltumatu ja erapooletu kohtusüsteemi puudumist riigis kahetsusväärseks;
 5. kutsub Kambodža valitsust üles tunnistama kehtetuks kõik erakonnaseaduse ja valimisseaduste hiljutised muudatused, mis piiravad sõnavabadust ja poliitilisi

vabadusi;

6. mõistab teravalt hukka Kem Sokha ja teiste poliitiliste aktivistide vahistamise; nõuab tungivalt, et Kambodža ametiasutused tühistaksid viivitamata Sam Rainsy vahistamiskäsu, loobuksid kõigist tema vastu esitatud süüdistustest, vabastaksid Kem Sokha viivitamata ja tingimusteta vanglast ning loobuksid kõigist tema ja teiste opositsiooni kuuluvate parlamendiliikmete vastu esitatud süüdistustest;
7. väljendab tõsist muret usaldusväärsete ja läbipaistvate valimiste korraldamise võimalikkuse pärast Kambodžas 2018. aastal pärast ülemkohtu otsust CNRP tegevus lõpetada; rõhutab, et valimisprotsess, millest peamine opositsioonierakond on meelevaldselt kõrvale jäetud, ei ole õiguspärane, ning et läbipaistvad ja konkurentsipõhised valimised on oluline vahend riigis ja kogu piirkonnas rahu ja stabiilsuse tagamiseks;
8. tunneb heameelt ELi otsuse üle tühistada kogu valimisabi seni, kuni Kambodža viib ellu rahvusvaheliste normidega kooskõlas olevad reformid, et edendada demokraatiat ja kaitsta kodanikuühiskonna tegevust;
9. palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajal Federica Mogherinil ja ELi inimõiguste eriesindajal kasutada kõiki nende käsutuses olevaid vahendeid, et kaitsta Kambodža inimeste põhiõigust valida ja valituks osutada ning Kambodža põhiseadusega kooskõlas olevaid pluralismi ja demokraatia põhimõtteid;
10. tuletab Kambodža valitsusele meelde, et ta peab täitma oma kohustusi ja lubadusi seoses demokraatia põhimõtete ja põhiliste inimõigustega, mis on koostöölepingu oluline osa;
11. rõhutab, et peamiste inimõiguste austamine on eeltingimus, et Kambodža võiks jätkuvalt ELi EBA kavast kasu saada; palub, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning volinik Malmström vaataksid viivitamata läbi EBA määruse artiklis 19 sisalduvad konventsioonidel põhinevad Kambodža kohustused; rõhutab, et kui Kambodža rikub oma kohustusi, mis on sätestatud EBA määruuses, tuleb tema praegused tariifsed soodustused ajutiselt tühistada;
12. kutsub Euroopa välisteenistust ja komisjoni üles koostama nimekirja isikutest, kes vastutavad Kambodžas opositsiooni laialisaatmise ja muude tõsiste inimõiguste rikkumiste eest, et kehtestada nende suhtes võimalikud viisapiirangud ja külmutada nende varad;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Euroopa välisteenistusele, ASEANi peasekretärile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Kambodža valitsusele ja rahvusassambleele.